

SCI-CONF.COM.UA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE

**PROCEEDINGS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 17-19, 2021**

**MANCHESTER
2021**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

Manchester, United Kingdom

17-19 November 2021

Manchester, United Kingdom

2021

UDC 001.1

The 5th International scientific and practical conference “International scientific innovations in human life” (November 17-19, 2021) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom. 2021. 894 p.

ISBN 978-92-9472-195-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // International scientific innovations in human life. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-17-19-noyabrya-2021-goda-manchester-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: manchester@sci-conf.com.ua

homepage: [**https://sci-conf.com.ua**](https://sci-conf.com.ua)

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Cognum Publishing House ®

©2021 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Макарчук М. О, Сингаєвський Р. І.* 16
ВИВЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИХ ПОКАЗНИКІВ СОРТІВ
ГОРОХУ (*PISUM SATIVUM L.*) В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО
ЛІСОСТЕПУ.
2. *Онiнко В. В., Максименко Н. Т., Сiряченко Г. В.* 20
ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ,
ЯКІСТЬ РОЗСАДИ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ
КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

VETERINARY SCIENCES

3. *Кос'янчук Н. І., Яненко У. М.* 28
ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ЗА ПАСТЕРЕЛЬОЗУ ТВАРИН.

BIOLOGICAL SCIENCES

4. *Дичко В. В., Бобирєв В. Є., Кочергіна О., Гаценко Т., Фоміна С. О.,
Головенко І. Ю.* 34
СЕНСОМОТОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ З ЗАТРИМКОЮ
ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ.
5. *Дичко В. В., Бобирєв В. Є., Усенко С., Мала А. І., Присяжний М. О.* 41
СТАН ПСИХОМОТОРИКИ У ДІТЕЙ З ЗПР ВІКОМ 7-10 РОКІВ.
6. *Дичко В. В., Дичко Д. В., Ертуганов А., Сідоренко С., Яковленко О. В.* 51
ОЦІНКА РУХОВОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СЛІПИХ ТА
СЛАБОЗОРИХ ДІТЕЙ.
7. *Одукалець І. О., Свиридюк Д. О., Дребет М. В., Григорчук А. А.,
Мартинюк В. Ю.* 60
СУЧАСНИЙ СТАН ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО
МИСТЕЦТВА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «ГОЛОСКІВСЬКИЙ»
(ГУМЕНЕЦЬКА ОТГ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ).
8. *Сарафинюк П. В., Заруцька В. М., Степаненко І. О.* 67
ОСОБЛИВОСТІ ПОКАЗНИКІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ГЕМОДИНАМІКИ У
ВОЛЕЙБОЛІСТОК РІЗНИХ СОМАТОТИПІВ.
9. *Топчій М. С., Босенко А. І., Концеба А. А.* 72
СТАН МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЯЦІЇ СЕРЦЕВОГО РИТМУ ЮНИХ
ФУТБОЛІСТІВ, ЗА ДАНИМИ ТЕСТУВАННЯ ФІЗИЧНИМ
НАВАНТАЖЕННЯМ ЗІ ЗМІНОЮ ПОТУЖНОСТІ.

AGRICULTURAL SCIENCES

УДК: 631.527:633.31/.37

ВИВЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИХ ПОКАЗНИКІВ СОРТІВ ГОРОХУ (*PISUM SATIVUM* L.) В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ

Макарчук Марина Олександрівна,

к. с.-г. н.

Сингаєвський Ростислав Ігорович

студент,

Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна

Анотація: горох цінна культура сільського господарства. Особливо ціниться за поєднання властивостей збалансованості амінокислотного складу, смакових якостей та високою засвоюваністю організмом. Культура має високу реакцію на погодні умови вирощування. Головним пріоритетним напрямком селекційної роботи є впровадження у виробництво високопродуктивних сортів вусатого типу у поєднанні із комплексом стійкості до несприятливих факторів навколишнього середовища, із можливістю механізованого збирання врожаю.

Ключові слова: горох, морфотип листка, урожайність, опади, температура повітря

Горох (*Pisum*) – важливе джерело білка. Він є цінною зерновою, овочевою і кормовою культурою. Білок гороху є більш повноцінним за амінокислотним складом у порівнянні до пшениці та у 1,6 рази краще засвоюється організмом людини. У харчуванні цінується складом незамінних амінокислот у зерні (лізин, метіонін, триптофан, треонін, валін, фенілаланін, лейцин, ізолейцин). Тож цінність гороху визначається не лише кількістю, а і якістю білка [1, с. 118].

Також є джерелом вуглеводів, протеїнів, вітамінів (А, С, Н, К, Е, РР та групи В). Має лікувальні властивості: антибактеріальні, протидіабетичні, антиоксидантні, протигрибкові. Містить у своєму складі алкалоїди, глюкозиди, сапоніни, інгібітори, феноли та комплекс інших речовин, які наділені антиканцерогенними властивостями (противораковими) [2, С. 39].

Культура потребує ранньої сівби. Витримує зниження температури до -6-7°C. Вимоглива до вологості. Надмірно посушливі періоди призводять до скорочення вегетаційного періоду. У рослини пригнічується ріст і розвиток. За температури повітря 25°C ростові процеси уповільнюються, тоді якщо показник температури переважає 35°C зупиняються всі процеси в рослині.

Нажаль, з кожним роком ситуація зміни клімату все більше загострюється, оскільки, відбувається поєднання посухи із тривалими періодами спеки. Щоб уникнути такого негативного впливу виробники здійснюють сівбу раніше. Проте є неділоки, один із них основний - недружні сходи. Такі пізні сходи можуть потрапити під вплив приморозків, за рахунок чого збільшується кількість рослин уражених хворобами [3, с. 38].

Вирощування гороху залежить від ґрунтово-кліматичних умов проведення досліджень. Наша дослідна ділянка розміщена в умовах Правобережного Лісостепу, із помірно-континентальним кліматом і основною ґрунтотвірною породою чорноземом опідзоленим. Характерними для зони є середньобаторічна сума опадів 586 мм із середньодобовою температурою повітря 8,8°C. Проте за період січень-вересень у 2020 році сума опадів складала 426,9 мм, що на 33,1 мм менше норми 460 мм, а температура повітря була 12,4°C, що більше на 1,7°C до норми 10,7°C. У 2021 році ситуація змінилася і сума опадів сягала 522,2 мм, що на 62,2 мм більше норми із середньодобовою температурою 10,4°C, що на 0,3°C більше норми.

В таких мінливих погодних умовах проведення досліджень дає можливість визначити генетичний потенціал сортів, встановити вирівняність їх генотипів за комплексом показників продуктивності та урожайності.

Тривалість вегетаційного періоду важлива біологічна ознака, яка

визначається як генетичними особливостями так зовнішніми умовами.

У період наших досліджень за 2020-2021 роки погодні умови були не стабільними, що вплинуло на ріст і розвиток рослин і дало можливість їх всебічно вивчити. Особливо це важливо за умови вирощування сортів селекції інших країн. Складність з ними заключається у реакції їх генетичного потенціалу продуктивності до нових умов вирощування (грунтово-кліматичні умови) та фітопатогенного фону певної місцевості.

Умови 2020 року, які склалися у період цвітіння-повна стиглість могли пришвидшити дозрівання досліджуваних сортів. Оскільки, забезпеченість опадів була приблизно 35 мм із нерівномірним їх розподілом і зливовим характером за приблизних даних норми 40 мм. Та такі умови підсумовувалися дією високої температури. Середня значення якої на першу декаду червня складало 18,3 °C та другу – 22,4°C, що є типовими для липня. Використовуючи Ідентифікатор ознак зернобобових культур нами було визначено, що всі досліджувані сорти було віднесено до ранньостиглої групи. Проте, не можна забувати що посушливі умови другої половини вегетації, які прискорили всі процеси досягання.

Період від цвітіння до повної стиглості у досліджуваних сортів за 2021 рік був тривалішим ніж попереднього року. Причиною такого, може бути надмірна кількість атмосферних опадів у сумі 104, мм у червні та 89,8 мм у липні (на 23,7 та 21,8 мм відповідно) до даних норми 81 та 68 мм вище вказаних місяців. Однак температура повітря у липні зросла на 0,8°C та на 2,3°C у липні до даних норми 19,0 та 20,9°C. Згідно Ідентифікатор ознак зернобобових культур досліджувані сорти було віднесено до середньостиглої групи та пізньостиглої групи.

Та за аналізом даних урожайності було встановлено, що досліджувані сорти в умовах 2020 року забезпечили збір врожаю на рівні від 3,1 до 3,8 т/га, тоді як в умовах 2021 року на рівні від 3,6 до 4,2 т/га. Вирівняність генотипів за вказаним показником упродовж обох років проведення досліджень була високою, оскільки коефіцієнт варіювання не перевищував 6,0 % у більшості

досліджуваних сортів.

Отже, необхідно вказати що широка мінливість погодних умов дає нам можливість встановити: реакцію досліджуваних сортів (генотипів із різним еколого-географічним походженням) на умови вирощування; здійснити оцінку цінного вихідного матеріалу і визначити можливість його використання у селекційній роботі для створення високоадаптивних сортів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Полукравець Д.В. Доцільність вирощування гороху в Україні. Інноваційні технології в рослинництві. IV всеукраїнська наукова інтернет-конференція (10 травня 2021 р.) 2021. М. Кам'янець-Подільський. 2020. С. 118-119.
2. Rungruangmaitree R, Jiraungkoorskul W. Pea, *Pisum sativum*, and Its Anticancer Activity. Pharmacogn Rev. 2017. Jan-Jun;11(21). P. 39-42.
3. Алмашова В.С., Онищенко С.О., Євтушенко О.Т. Вплив обробки насіння гороху овочевого бором і молібденом на ріст і розвиток рослин залежно від строків сівби. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2021. Вип. 1. С. 37-43